

POSTANOWIENIE

25 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 25 lipca 2024 r. w Warszawie
zażalenia J. S.

na postanowienie Sądu Najwyższego w Warszawie

z 13 marca 2024 r., I CSK 3651/23,

w sprawie z powództwa J. S.

przeciwko A. K., B. T.

o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli,

oraz z powództwa wzajemnego A. K.

przeciwko J. S.

odrzuca zażalenie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 13 marca 2024 r. w sprawie I CSK 3651/23, Sąd Najwyższy na skutek skargi kasacyjnej powódki J. S. wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 25 maja 2022 r., V ACa 360/19 w sprawie przeciwko A. K. i B. T. o zobowiązanie do złożenia oświadczenia woli, odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (pkt 1); zasądził od powódki na rzecz pozwanej A. K. kwotę 2 700 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia powódce do dnia zapłaty (pkt 2) oraz przyznał i polecił wypłacić adw. H. O. przez Skarb

Państwa – Sąd Apelacyjny w Warszawie kwotę 2 700 zł, w tym VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu (pkt 3).

Powódka wniosła – sporządzone osobiście – zażalenie na zawarte w punkcie drugim powołanego postanowienia Sądu Najwyższego rozstrzygnięcie o kosztach postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 87¹ § 1 k.p.c., w postępowaniu przed Sądem Najwyższym obowiązuje zastępstwo stron przez adwokatów lub radców prawnych, a w sprawach własności intelektualnej także przez rzeczników patentowych, z wyjątkami przewidzianymi w art. 87¹ § 2 i 3 k.p.c. Według § 2 tego artykułu, przepisu § 1 nie stosuje się w postępowaniu o zwolnienie od kosztów sądowych oraz o ustanowienie adwokata, radcy prawnego lub rzecznika patentowego oraz gdy stroną, jej organem, jej przedstawicielem ustawowym lub pełnomocnikiem jest sędzia, prokurator, notariusz albo profesor lub doktor habilitowany nauk prawnych, a także gdy stroną, jej organem lub jej przedstawicielem ustawowym jest adwokat, radca prawny lub radca Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, a w sprawach własności intelektualnej rzecznik patentowy. Natomiast według § 3 tego artykułu, przepisu § 1 nie stosuje się także wtedy, gdy zastępstwo procesowe Skarbu Państwa albo państwowej osoby prawnej jest wykonywane przez Prokuratorię Generalną Rzeczypospolitej Polskiej. Przymus adwokacko-radcowski, ustanowiony w art. 87¹ § 1 k.p.c., obejmuje wszelkie postępowania, które przynależą do właściwości Sądu Najwyższego. Dotyczy to także postępowania toczącego się na skutek wniesienia do Sądu Najwyższego zażalenia. Zasadniczo wniesienie pisma procesowego z naruszeniem art. 87¹ § 1 k.p.c. skutkuje jego zwrotem bez wzywania do usunięcia braków, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 130 § 5 k.p.c.). Przytoczony przepis nie dotyczy środków odwoławczych sporządzonych z naruszeniem art. 87¹ k.p.c., gdyż środki te - jako niedopuszczalne z powodu braku zdolności postulacyjnej - podlegają odrzuceniu na podstawie odrębnych przepisów. Odmienny skutek przewiduje art. 398⁶ § 3 k.p.c. (w zw. z art. 398⁶ § 2 *in fine* k.p.c.), znajdujący odpowiednie zastosowanie w sprawie na podstawie art. 394¹ § 3 k.p.c. Sporządzenie zażalenia do Sądu Najwyższego osobiście przez stronę pozbawioną zdolności postulacyjnej jest dotknięte brakiem nieusuwalnym, co powoduje konieczność odrzucenia takiego zażalenia wprost, jako niedopuszczalnego, bez wzywania do uzupełnienia tego braku. (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 29 marca 2024 r., III CZ 38/24, z 16 marca 2006 r., III CZ 5/06 oraz z 21 września 2011 r., I CZ 59/11). Z okoliczności sprawy nie można natomiast wnioskować, a żaląca

w żaden sposób nie wykazała, by należała do kręgu osób zwolnionych z przymusowego zastępstwa przez adwokata lub radcę prawnego, które zostały wymienione w art. 87¹ § 2 k.p.c. Ponieważ zażalenie zostało wniesione przez osobę pozbawioną zdolności postulacyjnej podlegało zatem odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. – przewidującego rygor odrzucenia skargi kasacyjnej w razie jej niedopuszczalności – co ma odpowiednie zastosowanie, poprzez art. 394¹ § 3 k.p.c., także do zażaleń wnoszonych do Sądu Najwyższego.

Niezależnie od powyższego, przyczyną odrzucenia zażalenia na powołanej podstawie prawnej było to, że zażalenie zostało wniesione na postanowienie Sądu Najwyższego, które nie podlega zaskarżeniu zażaleniem. Ustawodawca nie przewiduje środków odwoławczych od orzeczeń Sądu Najwyższego. Zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje jedynie w wypadkach wskazanych w art. 394¹ k.p.c. Katalog postanowień zaskarżalnych do Sądu Najwyższego jest ściśle określony i nie obejmuje zażalenia na jego własne postanowienia. To wynika wprost z ustrojowej pozycji tego Sądu - naczelnego organu sądowego sprawującego nadzór nad działalnością sądów powszechnych w zakresie orzekania (zob. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 września 2020 r., V CO 96/20, art. 183 Konstytucji RP oraz art. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, Dz.U. z 2018 r., poz. 5, tekst jednolity z dnia 2 kwietnia 2024 r., Dz.U. z 2024 r., poz. 622) i oznacza, że takie zażalenie jest niedopuszczalne i podlega odrzuceniu. Zgodnie z art. 394¹ § 1 i 1¹ k.p.c., zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną, postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia bądź w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania. Opisany katalog orzeczeń zaskarżalnych zażaleniem do Sądu Najwyższego ma charakter zamknięty (zob. np.: postanowienie Sądu Najwyższego z 30 września 2020 r., I CZ 37/20). Postanowienia Sądu Najwyższego, które nie zostały ujęte w tych przepisach, nie są zatem zaskarżalne zażaleniem (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 14 października 2021 r., IV CZ 67/20). Dotyczy to także postanowienia o kosztach postępowania kasacyjnego wydanego w związku z odmową przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego: z 27 marca 2024 r., III CZ 31/24 i z 7 grudnia 2021 r., II CZ 55/21). Postanowienie zaskarżone przez powódkę nie zostało wymienione w powołanych przepisach, co skutkuje jego niedopuszczalnością, niezależnie od tego, jakie zarzuty żaląca w nim sformułowała.

Z tych względów orzeczono, jak w sentencji.

[SOP]

[ms]